

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto K 12—
pol leta " 6—
četrt leta " 3—
na mesec " 1-10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Pecamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka peti vrsta 14 vin. Pri večkratni inserciji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto K 18—
pol leta " 9—
četrt leta " 4-50
na mesec " 1-60

Za inozemstvo celo leto " 28—

Upravišтво: Knafljeva ulica 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti — Brzjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Zaključitev goriškega deželnega zbora.

S. — Dunaj, 10. oktobra. Vlada je priporočala zaključitev goriškega deželnega zbora cesarju radi dogodkov, ki so se odigrali v goriški deželni zbornici 5. t. m. Slovenska napredna manjšina je namreč izdelala memorandum, s katerim odkriva krivice in nasilstva, katere sta izvršila voditelja večine Paier in Gregorič in ki kot nezasišano in gorostasno nasilstvo proti principu deželne avtoritete stoji dosedaj edino v zgodovini avstrijskih deželnih zborov. V soboto dopoldne je poslanec Gaberšek v imenu slovenske manjšine izročil dotični memorandum vladi, ki je moral na to odgovoriti z edinim sredstvom, ki jej je zakonito na razpolago, to je z zaključitvijo deželnega zbora. Zaključitev se je faktično že v soboto popoldne izvršila in zaključitvi sledi najbrže v kratkem razpust deželnega zbora. Jasno je tudi, da sta s tem oba voditelja večine Paier in Gregorič izigrala svojo vlogo kot cesarjeva zaupnika v vodstvu goriškega deželnega zbora.

Protestna zborovanja proti draginji mesa.

B. — Inomost, 10. oktobra. Včeraj dopoldne se je vršilo tukaj protestno zborovanje socialnih demokratov proti draginji živil.

Lvov, 10. oktobra. Včeraj se je tu vršilo protestno zborovanje proti draginji živil, katerega zborovanja so se udeležili občinski zastopniki, uradniki, delavci in zlasti tudi ženske. Na zborovanju je bila sprejeta resolucija, v kateri se zahteva odprtje mej za uvoz živine zlasti iz Srbije in Rumunskega ter aprovizacija mesta z argentinskim mesom.

Avijatika.

G. — Dunaj, 10. oktobra. Izlet pilota Illmerja z Dunaja v Horn, je bil tudi včeraj radi neugodnega vremena odpovedan.

Vojaški depot pogorel.

B. — Berlin, 10. oktobra. V Mühlheimu na Badenskem je včeraj pogorel tamkaj se nahajajoči artilerijski depot. Dvanajst topov je uničenih.

Protesti proti dogodkom v Moalitu.

B. — Berlin, 10. oktobra. Včeraj so se vršili v Berlinu protestni shodi socialnih demokratov, ki so protestirali proti dogodkom v Moalitu in proti takratnemu postopanju pruske policije. V mestu samem se je udeležilo protestnega zborovanja nad 20.000 oseb. Tudi v predmestjih so bili protestni shodi kolosalno obiskani.

Stavka železniških skladiščnikov na Francoskem.

B. — Pariz, 10. oktobra. Včeraj so tukaj začeli stavkati skladiščni delavci severne železnice. Vlaki so imeli radi tega že takoj v prvih urah precejšnje zamude. Ker so se posamezni mašinisti in kurjači uprli, da

bi sami skladali premog na lokomotive, je vlada poklicala vojaštvo, katero mora opravljati to delo.

Stavka v nemških ladjedelnicah končana.

B. — Hamburg, 10. oktobra. V soboto so sklenili delavci ladjedelnic, da gredo z današnjim dnem zopet na delo.

Zopet nov jako resen slučaj kolere na Dunaju.

S. — Dunaj, 10. oktobra. Včeraj popoldne je nakrat na Alserstrasse padel na tla delavec Vaclav Němec, ter začel bruhati. Takoj se je začelo sumiti, da je Němec obolen na kolero. Takoj je bila o slučaju obveščena tudi rešilna postaja, ki je hitro poslala na lice mesta desinfekcijski voz. Na mesto je prišla tudi policija, prostor nesreče obkolila in osebe, ki so bile pri bruhanju Němca navzoče ter deloma tudi ponesnažene radi tega, policijsko zastražila, izolirala in sploh odredila najstrožje odredbe, da se ne bi kolera raznesla. Němca so prepeljali takoj z rešilnim vozom v izolirno bolnico in pričeli takoj z vsemi sredstvi delovati, da ga morda še rešijo smrti. Po kratkem opazovanju pa se je končno izkazalo, da bo Němceva bolezen kmalu polegla, bil je namreč tako pijan, da so mu noge in želodec odpovedali.

Kolera.

B. — Budimpešta, 10. oktobra. Ministrstvo notranjih zadev je zopet izdalo poročilo glede na Ogrskem prijavljenih kolerasumljivih slučajev. Po teh poročilih je v zadnjem času obolela na kolerasumljivih znakih ena oseba in ena tudi umrla. Iz drugih komitatov je prijavljenih vsega skupaj četrto kolerasumljivih slučajev.

B. — Belgrad, 10. oktobra. V Šabacu je zbolela v soboto neka ženska, ki se je pripeljala na neki podonavski ladjici, na kolerasumljivih znakih. V sled tega so se odredile vse potrebne sanitarne odredbe.

B. — Trapecunt, 10. oktobra. Od četrtka je obbolelo tukaj na kolero 31 oseb, umrlo pa je 17 oseb. 14 oseb je obbolelo med vojaštvom, 2 ste umrli.

B. — Carigrad, 10. oktobra. Včeraj so tukaj obbolele tri osebe na kolero in ena je umrla.

B. — Rim, 10. oktobra. V zadnjih 24 urah ste umrle v Apuliji dve osebi na kolero. V Neapolju je obbolelo 7 oseb na kolerasumljivih znakih in 2 ste umrli. V provinci neapolski ste umrli dve osebi na kolero in 17 jih je obbolelo.

Revolucija na Portugalskem.

Kralj Manuel se vrne na Portugalsko.

B. — Madrid, 10. oktobra. Tukajšnji list »Heraldo« poroča iz Gibraltara senzacionalno vest, da se nahaja kralj Manuel na krovu neke severoamerikanske vojne ladje, s katero se vrne nazaj na Portugalsko, in

sicer se je ta korak storil v sporazumu z ameriškansko, angleško in nemško vlado, o katerem sporazumu so obveščene tudi druge velesile.

B. — Pariz, 10. oktobra. V oficijoznih krogih se nič ne ve, ali je resnična vest madridskega »Heraldo« ali ne.

G. — Pariz, 10. oktobra. Madridsko poročilo o pohodu kralja Manuela nazaj v Lisabono, se smatra tu za izmišljotino.

Italija in revolucija na Portugalskem.

B. — London, 10. oktobra. Danes pričakujejo v Gibraltaru prihod neke italijanske vojne ladje, na katero se podasta portugalska kraljica-stara mati Marija Pia in vojvoda Oporto, ki se nameravata odpeljati v Italijo.

Inozemci nepoškodovani.

B. — Berlin, 10. oktobra. Semkaj se poroča, kako so ušli inozemci v Lisaboni škodi, ki bi bila lahko nastala za nje, njihov premoženje in življenje pri izbruhu revolucije. Tajnik nemškega poslaništva je namreč izposloval od revolucionarnskega komiteja, da se je sklenilo enournno premirje. V tem času so zapustili inozemci svoje hiše in hotele, ter se podali na varno. Po ulicah pa je bilo tedaj že precej nevarno hoditi, ker so že povsod eksplodirale granate in šrapnele. Revolucionarji so se spočetka upirali premirju, ker so se bali, da se med tem časom nasprotniške čete ne ojačile, končno so se pa vendarle udali. Dosegli so pa s tem še drug uspeh, da so v tem času vladni vojniki zapustili svoje stališče in začeli fraternizirati z republikanci in revolucionarji, tako da po preteku te ure ni prišlo več do nadaljnjih bojov.

Portugalska vlada zahteva za-se ladjo »Amelijo«.

B. — Pariz, 10. oktobra. Kraljevska ladja »Amelija« je odplula iz Gibraltara nazaj v Lisabono. Portugalska vlada namreč zahteva ladjo »Amelijo« nazaj in je izjavila, da jo nikakor ne prepusti ubeglemu kralju. — Kralj Manuel, kraljica - mati Amalija in kraljica - stara mati Pia so se podali v palačo guvernerja, čigar gosti so sedaj.

B. — Pariz, 10. oktobra. Danes je spustila kraljeva ladja »Amelija« portugalsko državno zastavo in jo nadomestila z republikansko.

Kralj ranjen.

G. — London, 10. oktobra. Kam in kdaj pojde kralj Manuel iz Gibraltara, je popolnoma neznano. Kralj Manuel je baje ranjen, toda kje in kako, se še ne more izvedeti, ker se cela stvar taji in prikriva. Ako je Manuel ranjen, je to dokaz, da ni ušel iz Lisabone brez boja.

Odškodnina kralja.

G. — Pariz, 10. oktobra. Republika portugalska vlada namera-

va dati bivšemu kralju Manuelu odškodnino, katere višina je odvisna od njegovega obnašanja, zlasti pa je odvisna od vsebine manifesta, ki ga hoče izdati kralj Manuel na portugalski narod. Vlada bo imenovala posebno komisijo, ki bo dognala kraljevo privatno premoženje, poplačala njegove in njegovega očeta dolgeve ter mu ostanek izplačala. — V celi deželi vlada mir in red. Monarhistični listi so prenehali izhajati. Vse vojaštvo je že v republikanskem taboru.

Obvestila o portugalski republiki.

B. — Madrid, 10. oktobra. Španska vlada je dobila od portugalske provizorične vlade brzjavko, v kateri sporoča provizorični predsednik Braga ustanovitev portugalske republike.

Koliko žrtev je zahtevala ustanovitev republike.

B. — Lisabona, 10. oktobra. Vesti, da je pri pouličnih bojih v Lisaboni padlo na tisoče ljudi, so mnogo pretirane. Vsega skupaj je padlo v teh bojih kakih 300 oseb. Od lisabonskega prebivalstva razven dveh oseb, ni prišel nobeden od življenja. Boj se je vršil, kakor poročajo najnovejše vesti, samo na nekaterih mestih, in sicer med vojaštvom obeh taborov. Včeraj se je razglasil dekret, s katerim se izženejo duhovniške kongregacije v 24. urah iz dežele.

Vatikan in portugalska republika.

B. — Rim, 10. oktobra. Včeraj je sprejel papež prvo brzjavno poročilo svojega portugalskega poslanika o dogodkih na Portugalskem. Brzjavka je oddana v Cintri, kjer se sedaj nahaja papeški nuncij.

B. — Rim, 10. oktobra. Provizorična portugalska vlada je pooblastila portugalskega poslanika pri papeškem stolu, da naznani kardinalu-državnemu tajniku proklamacije republike in otvoritev nove vlade na Portugalskem. Papež baje proklamacije ne vzame na znanje, kar pa bo pomenjalo le prazno demonstracijo, ker portugalska vlada itak v kratkem odpokliče svojega poslanika z Vatikana.

Izgnanje menihov in nun na Portugalskem.

B. — Lisabona, 10. oktobra. Včeraj se je začelo na Portugalskem z izganjanjem menihov in nun iz Portugalske. Otroke iz samostanskih šol so izročili zopet staršem. Med izgnanimi redovniki je tudi frančiškan - kardinal Netto. Škof iz Beje je že zapustil deželo. Včeraj je bilo odprtih le malo cerkva.

Francoski državljani ubiti pri pouličnih bojih.

B. — Pariz, 10. oktobra. Pri pouličnih bojih v Lisaboni je bil ustreljen tudi nek francoski državljani in sicer v noči od 6. na 7. oktobra. Republika portugalska vlada se je sedaj formalno pri francoski vladi opravičila ter obljubila, da zadevo najstrožje preišče.

Čehi in Slovenci.

»Česka Revue,« ki jo izdaja vodstvo mladočeske stranke, prijavlja v zadnjem sešitku članek o političnem položaju Čehov in se ozira pri tem tudi na razmere med Čehi in med Slovenci. V tem oziru piše:

»Dasi je med Jugoslovani in med nami mnogo skupnih programatičnih zahtev, je na drugi strani mnogo momentov, ki nas ločijo od dr. Šusteršiča in njegovih prijateljev. — Predvsem smo mi že dosegli pozicije, za katere se oni še potegujejo. To se pravi: pri nas gre pro praeterito za več, kakor pri njih. Dalje se obetajo nam, narodu šestih milijonov duš, ki ima že tri visoke šole, poldrugisto srednjih šol in procvitajočo, za svetovni eksport sposobno industrijo, drugače etape, kakor njim. To se pravi: pri nas gre tudi pro futuro za več, kakor pri njih. Z ozirom na to gre torej za alijanco neenako kvalificiranih faktorjev. V zasebnem, v družabnem in v javnem življenju so pa ravno tisti najbolj nevarni, ki nimajo ničesar izgubiti. Mi hočemo in bomo Slovence in njihove postulate glede ravnopravnosti solidarno podpirali, ali nihče ne more od nas zahtevati, naj čakamo, da bodo Slovenci imeli to, kar mi imamo. Še manj, da naj svoj interes in svojo taktiko postavimo pod komando Slovencev. Radi smo pripravljeni, delati resnično in odkritosrečno slovensko politiko. Ali naša politika se v ti slovanski politiki ne sme potopiti. Mi nečemo napram Slovincem igrati oblast in gospodarje, a nečemo biti doli potisnjeni za gostače in sledovalce dr. Šusteršiča, kateremu je mandatna politika najgonilnejša sila. Česka politika na Dunaju se mora osvoboditi iz vseh zank, ki ovirajo svobodo njene gibanja.«

To so besede, ki nam kažejo, kako nasprotje se je začelo med Čehi in med Slovenci. To je sad politike dr. Šusteršiča in bojimo se, da bodo slovenski poslanci po zaslugi dr. Šusteršiča v državnem zboru kmalu popolnoma osamljeni.

Goriški deželni zbor.

Na nečuvni atentat, ki ga je po zaslugi dr. Gregorčiča storil goriški deželni zbor na prva načela konstitucionalizma in na jasno določbo postav s tem, da je razveljavil izvolitev Andreja Gabrščka za deželnega poslanca, je vlada odgovorila za sedaj s tem, da je nenadoma zaključila zasedanje goriškega deželnega zbora.

V sredo zvečer je združena slovenska klerikalna in laška irredentovska stranka razveljavila Gabrščkov mandat in že v soboto je dala vlada temu deželnemu zboru zaslužen odgovor s tem, da je zasedanje zaključila in postavolomne poslance spodila domov.

Slovenski klerikalci in laški irredentovci so živeli v mislih, da bo ta nečuvni atentat, ki so ga storili z razveljavitvijo A. Gabrščkovega mandata ostal brez posledic in so za ponedeljek, dne 10. oktobra določili novo sejo, kateri bi moralo slediti še več drugih, saj ima deželni zbor rešiti še celo dolgo vrsto važnih, zlasti gospodarskih zadev. Slovenski klerikalci in laški irredentovci so se hoteli najprej iznebiti tistih, ki bi jih mogli kontrolirati, tistih, ki bi njih politično in gospodarsko delo mogli nadzorovati, misleč, da bodo potem lahko delali, kar bodo hoteli. Pa so delali račune brez krmarja.

Razveljavljanje Gabrščkovega mandata je politično hudodelstvo, na katero vlada tudi pri najboljši volji ni smela molčati. Ko bi bila vlada hotela biti popolnoma pravična, bi bila morala deželni zbor takoj razpustiti. Pri sedanjem razmerju med vlado in med laško stranko, pa vlada ni hotela iti kaj do skrajnosti, varovati postavbo in konstitucijo in zato je na razveljavljanje Gabrščkovega mandata odgovorila s tem, da je dr. Gregorčiču pripeljala politično zausneco in deželni zbor zapodila na počitnice.

Za deželo je to seveda od velike škode. Deželni zbor je imel mnogo in važnih stvari izvršiti, zlasti gospodarskih. Vse to je sedaj šlo v nič, vse te naloge so padle pod mizo, za kar gre žalostna zasluga dr. Gregorčiču in famoznemu deželnemu glavarju dr. Pajerju.

Ljubljansko uradništvo in draginja.

V soboto je imel pripravljani odbor za priredbo uradniškega shoda sejo, v kateri je sklenil, da priredi v petek, dne 14. oktobra velik shod državnih uradnikov, na katerem se bodo formulirale želje in zahteve uradnikov glede vladajoče draginje. Shod se bo vršil v »Mestnem domu«, seveda, le če bo to dovolil na magistratu vladajoči komisar, sicer pa v kaki drugi dvorani.

Župan v Kranju.

»Gorenjec« poroča, da je mnogoletni župan Kranja, za razvoj in lep naprdek tega mesta velezaslužni cesarski svetnik gosp. Karel Šavnik, z ozirom na svojo visoko starost odložil občinsko odborništvo in da dobi torej Kranj novega župana.

Šišenski »Sokol«.

Dve narodni društvi sta v Šiški, to sta »Narodna čitalnica« in »Sokol«. Za kraj, kakor je Šiška, je to gotovo zelo malo, vendar se pa dobe v Šiški »narodnjaki«, ki so menda mnenja, da sta celo ti dve društvi odveč. Kajti drugače si nikakor ne moremo razlagati delovanja nekaterih šiškarjev, ki sicer trdijo, da so dobri narodnjaki, pa vendar z vsemi

močmi delajo na to, da uničijo najvažnejše društvo, »Sokola«. In to so baje ravno tisti možje, ki so vrgli Sp. Šiško klerikalno - demokratični nemškutarski zvezi. Može bi se bili morali že iz tega, za Spodnjo Šiško ne posebno častnega dejstva kaj naučiti. Kaže se pa, da se niso ne le nič naučili marveč so pozabili še tisto, kar so nekdanj kot politiki znali. Da je to res, dokazuje dovolj dejstvo, da hočejo uničiti »Sokola«. Žalostno je, če tako delujejo narodnjaki, še žalostnejše pa je, če tako delujejo odborniki društva »Sokol«. Med take odbornike je vsekako šteti gospoda Moharja. G. Mohar se je kot odbornik tako pregrešil proti šišenskem »Sokolu«, da je bil odbor popolnoma opravičen, da je g. Moharja izključil iz društva.

Včeraj popoldne je sklical odbor v telovadnici izredni občni zbor, ki je imel ukrepati o tej zadevi. Zborovanje je otvoril starosta g. Ivan Zakotnik. Nato prečita tajnik g. Ivan Režek zapisnik zadnjega izrednega občnega zbora, ki se soglasno odobri. Po temeljitim pojasnilu podstaroste g. Cimermana o delovanju g. Moharja proti šišenskem »Sokolu«, da starosta na glasovanje predlog, ali občni zbor razveljavi odborov sklep, ali ga ne razveljavi. Vsi navzoči Sokoli so glasovali za to, da ostane odborov sklep v veljavi.

Ker sta pregledovala računov odšla iz Šiške, se izvolita mesto prejšnjih g. Kolman in Cuznar.

Nato prebere tajnik pismo načelnika g. Boltavzerja, v katerem nanašajo, da odlaga načelstvo. Za vzrok navaja nezdrave razmere, spletkarjenje proti njemu kot načelniku in ker upa, da bo »Sokol« pod drugim načelnikom bolj napredoval. Kot član »Sokola« pa hoče vedno z veseljem izvrševati dolžnosti, ki jih nalaga sokolstvo.

Gg. Cimerman, Seidl in Režek izjavljajo, da občni zbor načelnikovega odstopa ne vzame na znanje. Izredni občni zbor pooblasti odbor, da pozove g. Boltavzerja, da obdrži načelstvo. Z ozirom na spletkarjenje gotovih oseb proti načelniku, mu izreče izredni občni zbor soglasno zaupnico.

Slovensko gledališče.

Jutri, v torek se igra prvič Alex. Bissonova drama v 4 dejanjih »Neznanka« (La Femme X.) Nobena francoska drama zadnjih let ni izžvala toliko senzacije, toliko hrupa, navdušenja, pohvale in tudi toliko graje, kolikor ta Bissonova »Neznanka«. Občinstvo je hrumelo v gledališče dan na dan v brezkončnih vrstah, kadar se je igrala ta efektna drama; vsa evropska gledališča jo že danes uprizarjajo z izvanrednim uspehom nešteto krat in tudi dunajsko dvorno gledališče in Narodni divadlo v Pragi sta dobila z »Neznanko« privlačno igro prve vrste. Za-

man so vsi ugovori estetikov, literarnih kritikov, »Neznanka« je gledališko delo, ki žanje pri občinstvu triumfe. Uprizori se zdaj tudi v Ljubljani, prvič za par-abonente. Glavne vloge igrajo g. Avg. Danilova, g. Verovšek, g. Nučič, gđc. Šetfilova, g. Šimaček, g. Bohuslav in g. Povhe. — V četrtek (za nepar) je drugič opera »Dali bora«. — Slavno občinstvo blagovoli prihajati k predstavam točno in vsaj par minut pred začetkom, da se ne moti predstava!

Aleksander Bisson: »Neznanka«. (La femme X.) Drama v štirih dejanjih. Francoski dramatik Bisson jo dosegel s svojo »Neznanko« menda rekord iz vseh najnovejših dramatikov. »Neznanka« je mahoma osvojila ves svet, ter je dosegla nečuvno številno predstav. Tehnika Bissonova je rafinirana in efekte zna stopnjevati nedosežno. Površen v psihološkem oziru, zna postavljati na sceno vendarle realne značaje iz življenja, v izberi dramske snovi pa je srečen. kakor malokdo. »Neznanka« se je igrala z velikanskim uspehom tudi na dunajskem dvornem gledališču ter v »Narodnem divadlu« v Pragi; zato jo uprizarja tudi slovensko deželno gledališče. Ideja drame je lepa, plemenita: Padlo ženo dvigni, privedi jo zopet na pot poštenja, imej ž njo usmiljenje! Ako si pa ž njo krut in brez srea, kaznuješ predvsem sebe, a v njej ubiješ človeka za vselej! — Državni pravdnik Fleuriot je ravnal z ženo Jacquelinom neusmiljeno, pogubil jo je, a zato je bil tudi sam nesrečen vse življenje. Drama se godi v I. dejanju v Neuillyu pri Parizu, vsa ostala dejanja pa 20 let kasneje v Bordeauxu. Silno napeto, velezanimivo dejanje igre nudi igralcem krasnih vlog, občinstvu pa izreden užitek.

Iz sodne dvorane.

Okrajno sodišče ljubljansko.

Žalostna dogodka s še bolj žalostnim koncem. Vkljub izdatnemu deževju zadnjih dni je vendar vladala včeraj v razpravi dvorani okrajnega sodišča velika suša. Seveda, ne rečem, da je delo počivalo, da je šel morda sodnik na izlet ali pa da je zbolelo državno pravdnštvo — to ne. Vse je brez napake funkcioniralo. Prihajale in odhajale so jezične ženske, reševala se je čast, celile so se razne lahke telesne poškodbe — ampak vse to je bilo tako silno pusto in dolgočasno, kakor že dolgo ne. Čemu bi s temi vsakdanjimi in nezanemljivimi storijami nadlegoval cenjene bralce! Čemu bi jim razkladal na dolgo in široko vse tiste dolgočasne afere! Zato pustimo včerajšnji neplodni dan in posezimo bolj nazaj. Tiste čase je živel na velikem dvorišču nekje blizu Ljubljane bojevit petelin. Vse svoje sosede je bil že ugal

»Ali se tam ustavimo?« je zopet vprašal Čerin.

»Ne! Čemu bi trčili čas? Živil in vode imamo še dovolj do Egipta, a vsled slabega vetra smo itak že preveč časa izgubili.«

Ladja je plula enakomerno v isti smeri. Odkar je bila prišla na široko morje, ven izmed otokov in iz morja štrlečih skal, je bilo krmarenje preprosto, in zato sta kapitan in krmar rada prepuščala Čerinu skrb za krmilo.

O polnoči je šel kapitan spat in na njegovo mesto je stopil krmar sam. Pregledal je, če je vse v redu, in videč, da je veter slab, se je zavil v kožuh in se kraj krmila vlegel na krov. Z naročilom, naj ga Čerin prebudi, če bi nastal močnejši veter, je zaspal. Ladja je bila prepuščena Čerinovi skrbi.

Čerin se je zavedal, da je prišel odločilni trenutek. Vedel je tudi, da brez prelivanja krvi se osvobojenje jeknikov ne izvrši. Kapitan in njegovi ljudje so bili vedno oboroženi, in Čerin ni dvomil, da se bodo ljuto branili. A spoznaval je, da se temu ni mogoče ogniti.

Na krovu ladje so bili razen njega samega in krmarja še trije ujetniki. Dva sta bila priklenjena ob jambor in sta imela uravnavati jadra, tretji pa je sedel na jamboru

LISTEK.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka.

Roman; spisal F. K.

(Dalje.)

Bosizio se je takoj pokoril in je izginil pod krov. Lahko je našel na ladjo vtihotapljeno orožje. Ko se je zopet prikazal na krovu, je vsa njegova osebnost izdajala neupogljivo odločnost. Stopil je v bližino mornarja, navidezno se nagnil nad svoje delo, pri tem pa vprašal:

»Kdo ste mladi mož, ki ga je usoda pripeljala kot angelja rešitelja na to razbojniško ladjo?«

»Ni me pripeljala usoda na to ladjo, nego prosta volja,« je odgovoril mornar.

»Vi ste vedeli, v kako strašno nevarnost se podajate,« je strme vprašal Bosizio.

»Vedel sem,« je odgovoril mornar, »da vas ali osvobodim sužnosti ali da zapadem dosmrtni sužnosti na piratski ladji. Ali me ne poznate, kapitan Bosizio?«

Mornar se je obrnil proti Bosiziu, da mu je ta videl v obraz.

»Znani se mi zdite...«

»Jaz sem Andrej Čerin...«

Zazvenela je težka veriga na Bosiziovih nogah; močni mož, čigar krepke narave tudi strašna sužnost ni mogla premagati, je drhtel po vsem životu, ali Čerin je hitro odšel od njega, da bi kdo izmed gospodarjev ladje kaj ne opazil. Poiskal si je opravka na spodnjem koncu ladje, med tem ko je Bosizio ostal na drugem koncu pri odkazanem mu dela.

Čerin je želel, da bi začel krmar z njim kak pogovor. Svest si je bil, da bodo Bosizio in drugi jekniki zdaj, ko so oboroženi, lahko premagali kapitana in njegove razbojniške pajdaše. A vedel je tudi, da niti on sam niti kdo izmed jeknikov niso zmožni ladje voditi dalje in jo spraviti v kak varen pristan. Napad na pirate se je moral torej zgoditi v bližini kakega otoka. A kdo jih je poznal, kdo je vedel, kateri so varni, kateri ne? Čerin je to želel izvedeti od krmarja in se je v ta namen mudil v krmarjevi bližini.

Pa tudi krmar je želel govoriti s Čerinom, kar tako slučajno, kakor mu je naročil kapitan, in sicer o Čerinovi izmišljeni dedščini, ki so se je hoteli pirati polastiti. Prijazno je krmar povabil Čerina k sebi in začel z njim pogovor o njegovih namenih za bodočnost. V ta pogovor se je

Čerin rad zapletel. Povedal je krmarju, da se hoče posvetiti mornarski službi in postati krmilar, ali tudi kapitan, in si s svojo dedščino kupiti lastno ladjo.

Krmar je z veliko vnemo izpraševal Čerina o različnih posamičnostih glede dedščine, in izvedel je vse mogoče stvari, a ravno bistveno važnega ni Čerin nič razodel. Kapitan, ki mu je krmilar seveda vse to povedal, je dal ukaz, naj krmilar poizveduje še dalje. Vsled tega je bil Čerin mnogo v dotiki s krmilarjem in je med drugim izvedel marsikako posamičnost o vodstvu ladje in krmarski umetnosti ter je prišel do spoznanja, da bi bilo najbolj uprizoriti napad na piratske lastnike ladje v bližini otoka Cipra.

Bila je noč. Pri krmilu je stal kapitan sam in Čerin je pod njegovim vodstvom opravljal krmarske posle. V silni daljavi so se na morju prikazale posamične luči.

»Ali vidiš te lučice, ki se prikazujejo v daljavi?« je vprašal kapitan. »To so različne ladje, ki jadrajo proti Cipru.«

»Kako daleč je še do Cipra?« je vprašal Čerin.

»Še dvajset milj ne, ali ker je veter slab, rabili bomo še mnogo ur, predno pridemo v bližino otoka.«

v kozji rog in daleč naokoli ga ni bilo, ki bi si bil upal meriti se z njim. Ni čuda, da so zagorele prav kmalu zanj srea vseh jarčič in celo postarne kolkje so rade škilile za njim. Ali on se za vse zaljubljene poglede ni veliko menil, čeprav so mu bili silno všeč, ampak si je izbral za srea edinko drobno, pisano putko, Pa glej, ravno ona ga ni prav nič marala. Njeno oko je pošiljalo svoje poglede daleč tja na sosedovo dvorišče, kjer je kraljeval on, njen ideal, njeno vse. Ali ločil ju je širok vrt in dva visoka plotova. Putka je čedalje bolj koprnela ljubezni in nekega popoldneva je storila usodni korak. Poskočila je visoko na plot, odtod na vrt in iz vrta na plot in bila je pri njem. Ali naj popisujem divjo bol zaljubljenega petelina, ko je videl, kako sramotno ga je zapustila edina, ki jo je resnično ljubil? Ne, ne ne bom tega popisoval, to bi me peljalo predaleč. Le to naj povem, kar je neobhodno potrebno. Ko je putka pobegnila, se je povzpela na ograjo tudi petelin in odtod je skočil na vrt. Dalje pa ni prišel, kajti že je prestigla Parka nit njegovega življenja. Padel je nanj Damoklejev meč v obliki debelega bukovega polena in konec je bilo »težav in boja« in za vsekdar je utihnil »srea in sveta vihar«. Žalostna kurja tragedija se je končala pred okrajnim sodiščem. Učeni gospodje so vzeli v roke debele bukve postav in so takole modrovali: »Meta Kozamernica je s polenom ubila petelina sosedo Urše Strigulje, in sicer brez njenega dovoljenja. To je dognano po pričah in priznanju Mete Kozamernice. Ravnotako dognano pa je, da se je petelin takrat nahajal na vrtu Mete Kozamernice, s čimer je bila zvezana velika nevarnost za tam rastočo solato. Z ozirom na to, da je Kozamernica pustila ubitega petelina tam ležati, ni tega smatrati kot tatvino in se mora Kozamernica oprostiti. Vi, Urša Strigulja, če hočete kaj za tistega petelina dobiti, morate unole tožiti na štempeljine. Ali ste zastopili. Ste že opravili. Z Bogom!

Razne stvari.

* **Zblaznel kabaretist.** Te dni se je nastanil v pruskem mestu St. Goarshausen lastnik kabareta Danny Gürtler. O polnoči je vzel Gürtler trobento ter je hodeč po ulicah trobil, da so prebivalci preplašeni vstajali ter hiteli k oknom gledat, kaj se godi v njihovem sicer mirnem mestu. Zjutraj se je kabaretist na Glavnem trgu vpričo mnogobrojnega občinstva popolnoma slekel. Prepeljali so ga v blaznico.

* **Strupeno vino.** V Zalasantu na Ogrskem je nek lekarnar naročil več vrst vin, kot sredstvo zoper koleru. Iz ene steklenice so takoj pili lekarnar, njegova 18letna hči in nek uradnik, ki je bil ravno kot gost pri

lekarnarju. Gospodar in hči sta se takoj po zaužitju vina zgrudila mrtva na tla, uradnik pa bo najbrž tudi umrl. Domneva se, da je odpošiljatelj pomotoma poslal mesto vina strupeno tekočino. Uvedla se je stroga preiskava.

* **Kavaleriji.** Pri nadvojvodi Leopoldu Salvatorju je pomagala v kuhinji 22letna Frančiška Horak. Neka dne v mesecu juliju je šla skozi sobo, v kateri je bil 12letni nadvojvoda sin. Naenkrat začuti dekle v hrbtu močan sunek. Mladi nadvojvoda je bil vrgel v njo debelo težko palico. Dekle je zbolelo, prišlo je v bolnišnico in je še danes za delo nezmožno. Njen oče je najprej zahteval za odškodnino, da plača nadvojvoda Leopold Salvator 20.000 K bolestinine in 100 kron mesečne rente. Nadvojvodska zbornica je pa rekla, da ne more Horakova od nadvojvode ničesar zahtevati. Njen oče je na to vložil odškodninsko tožbo za gornji znesek proti stotniku Kunzu, vzgojitelju mladega nadvojvode. Te dni se je vršila pred deželnim sodiščem na Dunaju prva obravnava, ki se je pa preložila za štiri tedne. Je zelo dvomljivo, če bo ubogo Horakovo dekle dobilo kak vinarček.

* **Volkovi v Hercegovini.** Letošnje leto se je pojavilo v okraju Nevesinje nepričakovano veliko volkov. Potujejo v malih četah od kraja v kraj, ter delajo revnemu prebivalstvu veliko škodo. V zadnjih mesecih so volkovi raztrgali in požrli okrog dvesto ovac in koz. Kmetje v prizadetih občinah hočejo izposlovati, da se napravi na volkove velik lov.

Najnovejše vesti.

Manuel se še ni odpovedal portugalskemu prestolu.

G. — London, 10. oktobra. Portugalski kralj Manuel in kraljeva rodbina se še vedno nahajajo na krovu ladje »Amelije« v Gibraltarju. Od oficijozne strani se zatrjuje, da se kralj Manuel še ni formalno odpovedal prestolu, da pa izda v kratkem času manifest na portugalski narod, v katerem resignira na kraljevsko čast in prestol.

Osamljen Vatikan.

S. — Rim, 10. oktobra. Ker je španska vlada odpoklicala svojega poslanika v Vatikanu in je provizorična republikanska vlada portugalska sedaj sklenila, razrušiti razmerje med Vatikanom in Portugalsko ter tudi odpoklicati svojega poslanika, ostane — kot edini diplomatični zastopnik v Vatikanu avstrijski konzul.

Preganjanje jezuitov.

G. — Rim, 10. oktobra. Jezuitski provincijal izjavlja, da je nasilno, ker republikanska vlada na Portu-

Nekaj korakov pred krmilom so se pojavili jetniki. Pred njimi je stopal Bosizio s samokresom v roki. Obstal je na koncu hlovdov, ki so bili na ladji nakopičeni, in dal Čerinu z roko znamenje, naj stopi v stran. A Čerin je v tem hipu videl, da se je izpod krmarjevega kožuha prikazal svetli konec samokresa, in v trenutku se je zagnal nad krmarja, da bi mu onemogočil ustreliti. V tem trenutku pa je tudi že počel samokres in Čerin je zadet obležal nad krmarjem. Predno se je ta mogel dvigniti s krova, sta ga že popadla dva jetnika in ga čez ograjo vrgla v morje.

Strel je prebudil kapitana in njegove ljudi. Pripravljeni vedno na kak upor jetnikov, so prihiteli s samokresi in meči, ali jetniki so jim zabranili, da bi se bili zbrali in orijentirali. Vsakega posameznika so napadli in ga premagali.

Niti četrte ure ni trajal ta boj in zmaga je bila izvojevana. Jetniki so kapitana in njegove pirate vse pokončali, a tudi dva jetnika sta obležala v tem boju. Med tem, ko so osvobodenci metali mrljice v morje, je Bosizio hitel na krmilo in našel tam Čerina ležati v krvi.

(Dalje prihodnje.)

in vsled tega ni bil priklenjen. Ostali jetniki so bili zaprti pod krovom.

Naglih korakov je šel Čerin pod krov in je odprl jetnikom vrata. Iz teme je slišal Bosiziov glas.

»Kdo je!«

»Ustanite, čas je prišel!« Zazvene so verige in jetniki so stopili iz svoje ječe.

»Ali ste se vse natančno domeniili?« je vprašal Čerin.

»Vse«, je na kratko odgovoril Bosizio.

»Potem potrpite nekoliko trenotkov, da se jaz vrnem na krmilo,« je dejal Čerin. »Zvenket vaših verig zna zbuditi krmarja in mož bo takoj streljal, a jaz ga zgrabim za roke, da ne bo nikogar zadel...«

Čerin se je vrnil na svoje mesto. Spotoma je ob jamboru priklenjenima jetnikoma izročil sekiro, ki jo je imel skrito, da bi se mogla osvoboditi, potem je stopil h krmilu.

Čez nekaj hipov se je začelo rahlo rožljanje verig. Jetniki so držali ob noge jim prikovane verige z rokami, ali vsakega rožljanja s tem vendar niso mogli preprečiti.

Krmarja je to rožljanje prebudilo. Čerin je videl, kako se je zganil pod svojim kožuhom in nekoliko privzdignil glavo. A krmar ni vstal in se ni nič premaknil.

galskem izganja jezuite. Revolucionarci so baje enega jezuita vjeli in enega usmrtili, akoravno so vsi jezuiti nedolžni, niso metali nobenih bomb na vojaštvo in se sploh s politiko ne pečajo!

R. — London, 10. oktobra. Na Portugalskem vlada vedno hujše ogorčenje napram duhovščini in jezuitom. V nekaterih mestih je prišlo do velikih protiklerikalnih demonstracij. Vlada skuša preprečiti vsake nadaljnjše izgrede. Duhovniki si iz strahu pred demonstranti ne upajo v duhovniški obleki iti na ulico.

Predavanje o revoluciji na Portugalskem.

R. — Pariz, 10. oktobra. Vodja republikancev na Portugalskem Lima je imel včeraj v Parizu predavanje o zadnjih dogodkih na Portugalskem. Predavanje je bilo obiskano od mnogo tisoč oseb. Končno je bila sprejeta resolucija, v kateri udeleženci predavanja poudarjajo bratsko solidarnost s portugalskimi republikanci.

Napad na železnico.

C. — Calari, 10. oktobra. Obožena banda je ustavila tukaj na progi vlak, ki je peljal s seboj denar za izplačevanje železniških delavcev. Razdrli so v ta namen tir. Dobili pa so le 5000 frankov. Roparje so potem prepodili železničarji.

Kulturni boj na Španskem.

R. — Madrid, 10. oktobra. Ministrski predsednik Canelajas je imel v državni zbornici govor, v katerem je označil rovanje klerikalcev na Španskem kot državni nevarnost; klerikalizem da je na Španskem ovira državne in duševne svobode. Vlada se hočemu energično upreti. Ne mara pa novih konfliktov z Rimom, temveč želi, da se Vatikan s sedanji novimi razmerami na Španskem spoprijazni. Vlada bo predložila zbornici kmalu zakonsko predlogo o verskih družbah. Zbornica je izrekla Canajasovi vladi popolno zaupanje.

Konec afere Ungern - Sternberg.

Q. — Petrograd, 10. oktobra. Preiskava proti znanemu baronu Ungern-Sternbergu, ki je bil osumljen vohunstva v prid Avstriji, bo baje popolnoma ustavljena.

Sistirane preiskave pri ruskih vojaških oblastvih.

Q. — Petrograd, 10. oktobra. »Rieč« poroča, da bodo v kratkem sistirane vse takozvane revizije pri ruskih vojaških oblastvih, ker niso imele pričakovanega uspeha in edinele zadržujejo razvoj nove ruske vojaške organizacije.

Finis Finlandiae.

B. — Helsingfors, 10. oktobra. Vsled carjevega ukaza je razpuščen finlandski deželni zbor, ki ni hotel razpravljati o predlogah ruske vlade. Nove volitve so razpisane na 2. januarja 1911.

S. — Petrograd, 10. oktobra. Od finskega deželnega zbora nesprejete zakonske predloge ruske vlade bo ruska vlada na carjev ukaz predložila ruski dumi, katera jih bo brezdvomno tudi sprejela. Vsled tega bodo ti zakoni uvedeni na Finskem kot ruski državni zakon.

Za kratek čas.

— Pomislite, jaz sem svojo karijero začel bosonog.

— Ali mislite, da sem jaz imel škornje na nogah, ko sem na svet prišel?

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslavček.

Kinematograf lovsko razstavo na Dunaju otvori jutri kratek tečaj svojih samo 4 do 5 dni trajajočih predstav. Presenetljiva slika »Cesar Franc Jožef I. na lovu na divje kose« utege tudi v našem mestu zbuditi največje zanimanje in bo mlado in staro rado videlo ljubljenega cesarja na lovu pri Ischlu. Predprodajo vstopnic po K 2, K 1-50 in K 1— v knjigarni R. Drischel, Kongresni trg. — Od srede naprej po dve predstavi: ob 4. popold. in ob 8. zvečer.

I
K
O

Najboljša ura sedanjosti:

zlata, srebrna, tula, nikeljasta
in jeklena se dobi samo pri

H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg.

Lastna tovarna
ur v Švic.

Tovarniška varstvena znamka
I K O

I
K
O

Anton Šarc

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 5,
na vogalu Knaflcove ulice (nasproti glavne pošte)

znano najboljšo perilo

najcenejši nakup 182

oprem za neveste.

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča
se s 1. novembrom oddasta.

Poizve se pri hišnem gospodarju
Ivanu Košenina, Kolodvorska
ulica št. 6. 189

Prodajalka

24 let stara, se išče za pekarno in
slastičarno v Ljubljani. Naslov pove
upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 194

+

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
prebridko vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oziroma oče, gospod

Andrej Svetlin

posestnik

v soboto ob 2. uri popoldne, po daljši, mučni bolezni, previden s tolažili
sv. vere, v starosti 77. let mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega rajnika se vrši danes v ponedeljek, dne 10. oktobra
t. l. ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti v Komendi št. 6 na ondno pokopališče.

Maše posmrtnice se bodo brale v tamošnji župni cerkvi.
Bodi mu prijazen spomin! 197

Komenda pri Kamniku, 10. oktobra 1910.

Marjanna Svetlin, soproga: Janja, Ciril, Angela, Julka in Marija
Svetlin, otroci.

Velika zaloga 3161
domačih in tovarniških čevljev
 Naročila po meri se izvršujejo točno in solidno v lastni delavnici.
MATEJ OBLAK, Kongresni trg št. 6.

Ustanovljena leta 1882. 23
Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
 registrirana zadruga z neomejeno zavozo
 v lastnem združnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18
 je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 83.116.121-11
 upravnega premoženja K 20.775.510-59
obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %
 brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica
 sama za vložnike.
 Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim pro-
 metom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.
 Stanje hranilnih vlog nad K 20.000.000
 Posoji na zemljišča po 5 % z 1 % na amortizacije ali pa po
 5 % brez amortizacije na menice po 6 %.
 Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.
URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj
 in praznikov.
 Telefon št. 185. Poštne hranilnice račun št. 828.405.

„Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani“
 registrirana zadruga z omejenim jamstvom
 Uradni prostori: Selenburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.
 Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga
 po 4 1/2 %; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči
 račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na
 najrazličnejše načine. — **Ravnatelj menjalnica:** zamenja tuj denar,
 prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko.
 — **Ekspeditra** trgovske menice. — **Preskrbuje** vnovčenje menic, nakaznic,
 dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — **Izdaja** nakaznice.
 Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pisмено v združni
 pisarni. 10
 Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

Usojam si vljudno opozoriti, da sem prevzel 9
glavno zastopstvo „Prve Češke“ življenske zavarovalnice,
najcenejši zavod na kontinentu.
 Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno
vsakovrstna posojila in kredite
 kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.
Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.
 Stritarjeva ulica šte. 2.
 priporoča promese na ————— Zrebanje ————— Glavni dobitok
 Dunajske komunalne srečke à K 18'— 2. novembra K 300.000.
 Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po čistih 4 1/2 %

Dolžnost
 vsakega Slovenca je,
 da sklene zavarovalno
 pogodbo bodisi za
 življenje, ali pa proti
 požaru le pri slovanski
 banki „SLAVIJA“.
 Podpirajmo torej
 domač slovanski za-
 vod, da more nalogo,
 ki si jo je stavil, iz-
 polniti v najširšem ob-
 segu.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi
 je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.
 ∴ Ogromni rezervni fond K 48.812.797— jamči za popolno varnost. ∴
 Banka „SLAVIJA“ ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.
 Banka „SLAVIJA“ razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj
 smrti roditeljev, za doto otrokom.
 Banka „SLAVIJA“ razdeljuje ves čist dobiček svojim članom.
 Banka „SLAVIJA“ je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo.
 Banka „SLAVIJA“ gmotno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim
 dobrodelnim namenom.
 Banka „SLAVIJA“ stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.
 Vsa pojasnila daje drage volje 1
generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Zapieni enoi

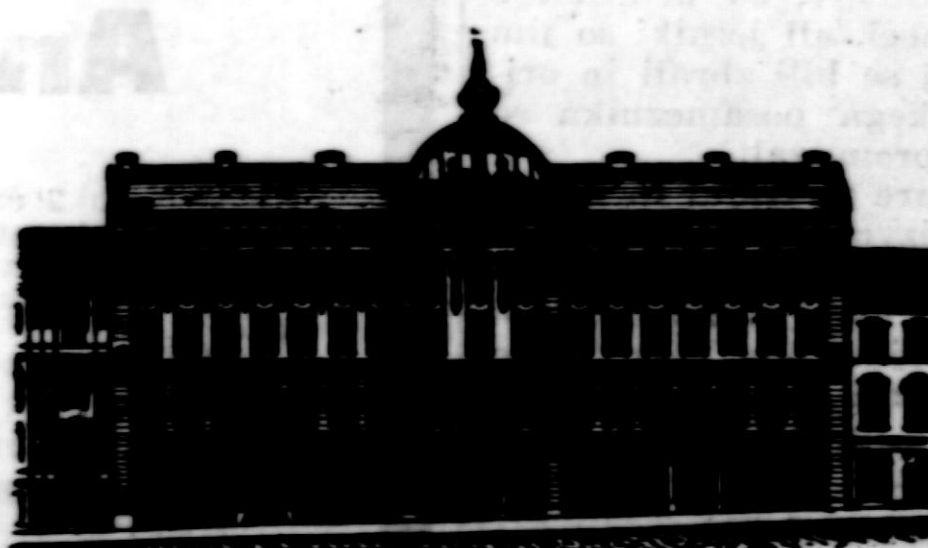
∴ Največji, najvarnejši
 slovenski denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 3.

∴ Največji, najvarnejši
 slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1908 nad 518 milijonov kron.
 Obstojećih vlog nad 38 milijonov kron.

Za varnost vložnega denarja jamči zraven
rezervnega zaklada še mestna občina
 ljubljanska z vsem premoženjem in z vse
 svojo močjo. Izguba vložnega denarja je
 nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice,
 potrjenih po c. kr. deželni vladi, **izključena**
vsaka spekulacija z vloženim denarjem.
 Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo
 po 4 1/2 % brez odbitka; nevzdržene obresti se
 pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema



Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.
 vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov
 denar.

Posojila na zemljišča po 5 %, obresti in proti
 amortizaciji po najmanj 1/4 % na leto. Daje po-
 sojila na menice in vrednostne papirje.
 Za varčevanje ima vpeljane lične **domače**
hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev
 in obrtnikov pa **kreditno društvo**. 4

Lestnina in tisk »Narodno tiskarno«.